

باسمه تعالی

پیوست نامه شبکه تحلیلگران اقتصاد مقاومتی

ماده پیشنهادی برای اصلاح تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۹۷

مقدمه توجیهی - تعداد ازدواج در کشور طبق آمار ثبت احوال از حدود ۹۰۰ هزار عدد در سال ۱۳۸۹ در روندی به شدت نزولی به حدود ۶۸۰ هزار عدد در سال ۱۳۹۴ کاهش یافت. این کاهش در حالی اتفاق افتاده بود که تراکم جمعیتی کشور به سن ازدواج رسیده و حدود ۱۴ میلیون جوان مجرد در سن ازدواج در کشور وجود دارد.

با این وجود، افزایش وام قرض الحسنه ازدواج در سال ۱۳۹۵ از ۳ به ۱۰ میلیون تومان، در این روند تا حدی اثرگذار بود؛ تا جایی که در سال ۱۳۹۵ پس از ۵ سال روند نزولی، تعداد ازدواج با ۳,۵ درصد رشد به حدود ۷۱۰ هزار عدد رسید.

اما اثرگذاری این سیاست به عنوان تنها سیاست عمومی و قابل توجه کشور در حمایت از تشکیل خانواده، نیازمند به روزرسانی آن است. در حال حاضر یک پسر و یک دختر برای تامین هزینه های اولیه ازدواج، هرکدام به حداقل ۳۰ میلیون تومان سرمایه اولیه نیاز دارند که رقم بالایی است. لذا وام قرض الحسنه ازدواج باید به گونه ای باشد که حداقل نیمی از این هزینه ها را پوشش دهد. در شرایطی که منابع قرض الحسنه مردم در نظام بانکی برای این مهم کفایت می کند، ضروری است این تسهیلات از ۱۰ به ۱۵ میلیون تومان افزایش یابد و از سال های آینده، متناسب با تورم تعدیل شود.

طبق آمار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در مهرماه ۱۳۹۶، بانک ها حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان منابع قرض الحسنه (پس از کسر ذخیره قانونی) در دو قالب سپرده قرض الحسنه پس انداز به حجم حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان و سپرده قرض الحسنه جاری به حجم حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان، از مردم با نرخ صفر درصد جذب کرده اند. همچنین بانک ها تا تاریخ مذکور حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض الحسنه اعطا کرده اند.

بر این اساس در سال آتی، مجموع منابع قرض الحسنه در اختیار بانک ها که امکان پرداخت تسهیلات از آنها وجود دارد، بیش از ۳۰ هزار میلیارد تومان به شرح زیر خواهد بود:

- ۱۰ هزار میلیارد تومان از محل رشد ۲۰ درصدی سپرده های قرض الحسنه پس انداز در نظام بانکی (منابع قرض الحسنه پس انداز طبق آمارهای بانک مرکزی سالانه بیش از ۲۰ درصد رشد دارد و به عنوان منابع جدید جهت اعطای وام در اختیار بانک ها قرار می گیرد؛ این رقم برای سال ۱۳۹۵ حدود ۲۳ درصد بوده است)
- ۱۰ هزار میلیارد تومان از محل بازپرداخت تسهیلات قرض الحسنه (به گفته مسئولین بانک مرکزی سالانه به طور میانگین ۲۰ درصد از تسهیلات قرض الحسنه بازپرداخت می شود و به عنوان منابع جدید جهت اعطای وام در اختیار بانک ها قرار می گیرد)
- ۱۰ هزار میلیارد تومان از محل به کارگیری ۱۰ درصد از سپرده های قرض الحسنه جاری (تنها ۱۰ درصد از این سپرده ها برای اعطای تسهیلات قرض الحسنه در نظر گرفته می شود؛ بانک ها همه این سپرده ها را با نرخ صفر درصد جذب کرده اند. بقیه این منابع جهت اعطای تسهیلات مختلف در اختیار خود بانک ها قرار خواهد داشت)

بنابراین ۳۰ هزار میلیارد تومان منابع قرض الحسنه مردم برای سال آتی در اختیار بانک ها قرار خواهد داشت که ۱۸ هزار میلیارد تومان آن برای اعطای تسهیلات قرض الحسنه ازدواج ۱۵ میلیون تومانی به ۱,۲ میلیون جوان ازدواج کرده (در سال های گذشته حدود ۱ میلیون جوان تسهیلات ازدواج گرفته اند و این تعداد حداکثری در نظر گرفته شده است) و ۱۲ هزار میلیارد تومان برای دیگر تسهیلات قرض الحسنه قابل استفاده است. در این راستا، ماده پیشنهادی ارائه می گردد:

ماده پیشنهادی - به منظور حمایت از ازدواج جوانان، بانک مرکزی موظف است کلیه بانک ها و مؤسسات اعتباری کشور را ملزم نماید تا به اندازه سهم خود از مجموع سپرده های قرض الحسنه پس انداز و جاری و با استفاده از این سپرده ها، در پرداخت تسهیلات قرض الحسنه مشارکت کرده و تسهیلات قرض الحسنه ازدواج را در اولویت نخست پرداخت قرار دهند. (توضیح: ماده پیشنهادی مشابه مواد تصویب شده در تبصره ۲۹ لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ و تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ است؛ تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ نسبت به دو سال قبلی تغییرات زیادی داشته و در صورت تصویب، اجرای این سیاست را با مشکل مواجه خواهد کرد. لذا ضروری است این پیشنهاد جایگزین آن شود)

تبصره ۱ - تسهیلات قرض الحسنه ازدواج برای هریک از زوجین از ۱۰ میلیون تومان به ۱۵ میلیون تومان با دوره بازپرداخت ۵ ساله افزایش می یابد. (توضیح: سالانه ۱۸ هزار میلیارد تومان برای اجرای این بند مورد نیاز است که با استفاده از سپرده های قرض الحسنه پس انداز و جاری طبق برآوردهای انجام شده در مقدمه توجیهی، این مبلغ تامین می شود)

تبصره ۲ - بانک مرکزی موظف است اعطای تسهیلات قرض الحسنه ازدواج را به نحوی مدیریت نماید که تعداد جوانان در صف دریافت وام ازدواج در پایان هر ماه کمتر از ۵۰ هزار نفر باشد. (توضیح: در حال حاضر طبق آمار بانک مرکزی بیش از ۱۵۰ هزار نفر در صف دریافت وام ازدواج قرار دارند، که البته نسبت به سال های گذشته با توجه به اجرای قانون و پیگیری های بانک مرکزی و وجود منابع قرض الحسنه در نظام بانکی، کاهش قابل توجهی داشته است)

تبصره ۳ - بانک مرکزی وظیفه نظارت بر اجرای این قانون و جریمه بانک های متخلف در این زمینه را بر عهده دارد و موظف است در این راستا در سامانه وام ازدواج، سهم هر بانک از منابع قرض الحسنه، وضعیت اعطای وام ازدواج، تعداد جوانان در صف و تعداد وام ازدواج پرداخت شده را به تفکیک هر بانک و هر استان منتشر نموده و ماهانه آن را به روزرسانی نماید. (توضیح: ایجاد سامانه علاوه بر کمک به زوجین در انتخاب بانک، زمینه را برای جریمه بانک هایی که به قانون عمل نمی کنند فراهم می نماید)

تبصره ۴ - بانک مرکزی موظف است با همکاری بانک ها، زمینه را برای تسهیل در اعطای این تسهیلات به ویژه در خصوص وثایق و ضامن های مربوطه ایجاد نماید. (توضیح: وام های خرد در نظام بانکی کمترین نرخ معوقات را داشته تا آنجا که طبق آمارها، کمتر از ۳ درصد این وام ها معوق شده است)